

8.ÜNİTE

Haber Yazıları

Bir olay ya da olgu üzerine edinilen bilgiye **haber** denir. Bu bilginin gazete, dergi gibi yayın organlarıyla ya da radyo, televizyon gibi iletişim araçlarıyla topluma sunulmak üzere hazırlanan metinlere **haber metni(yazıları)** denir.

Haber Kaynakları

Haber kaynağını yaşamdan alır. Genel olarak bu kaynaklar üçe ayrılır:

- 1)Resmi Haberler:** Resmi ve özel kuruluşlardaki yetkili kişilerden alınan haberlerdir.
- 2)Özel Haberler:** Halk arasında toplanan haberlerdir.
- 3)Ajans Haberleri:** Haber toplama ve yayma işleriyle uğraşan kuruluşların verdiği haberlerdir.

Haber Yazılarının Türleri

*Siyasal	*Sosyal	*Ekonomik	*Bilimsel	*Teknolojik
*Spor	*Sağlık	*Eğitim	*Sanat	*Turizm...

Haber Yazılarında Olması Gereken Nitelikler

Güncellik	İlginçlik	Doğruluk
Nesnellik	Anlaşılabilirlik	Tutarlılık
Gerçeklik	İnandırıcılık	Hızlılık

Haber Yazılarının Tarihi Gelişimi

Halka günlük olayları haber verme geleneğinin **Atina**'da başladığı sanılmaktadır. Atina'da halk günün belli saatlerinde bir meydana toplanır, hatip toplananlara o günün haberlerini yüksek sesle okurdu.

- ❖ İlk gazete Roma Senatosu tarafından MÖ.59 yılında 2000 kopya çıkarılarak Roma İmparatorluğu'nun değişik yerlerine dağıtılan "**Acta Diurna**"dır.
- ❖ Türk edebiyatında ilk gazete **Takvim-i Vekayi**'dir. Bu ilk resmi gazetemizdir.
- ❖ İlk özel gazetemiz **Tercüman-ı Ahval**'dir.
- ❖ İlk yarı resmi gazetemiz **Ceride-i Havadis**'tir.
- ❖ Avrupa'da çıkarılan ilk Türk gazetesi **Muhbir**'dir.

Haber Yazılarının Özellikleri

- ❖ Haberin kaynağı yaşıamdır.
- ❖ Güncel, önemli, ilginç ve doğru olmalıdır.
- ❖ Açık, akıcı ve yalın bir üslubu vardır.
- ❖ Olayı olduğu gibi aktarmalı, yorumdan kaçınmalı, tarafsız olunmalıdır.
- ❖ Nesnel bir anlatımı vardır
- ❖ Toplumun önemli bir kesimini ilgilendirilmelidir.
- ❖ Toplumun merak duygusu giderilir.
- ❖ Özgün olmalıdır.
- ❖ Haber başlıkları ve bu başlıkların haber metniyle uyumlu olması önemlidir.
- ❖ Haberde giriş ve gövde olmak üzere iki bölüm vardır. Giriş bölümünde birkaç cümle ile olayın kısa bir özeti verilir, haberin ayrıntıları gövde bölümünde yer alır.
- ❖ Haberde 5 N 1 K bulunmalıdır.(Ne, nasıl, neden, nerede, ne zaman, kim)

Habercilikte Kullanılan Bazı Teknikler

5N1K Kuralı

NE	Konuyu verir.
NEDEN	Amacı verir.
NASIL	Yöntemi belirler.
NEREDE	Mekân ve yer kavramlarını verir.
NE ZAMAN	Süre – süreç kavramlarını verir.
KİM	İlgili ve sorumlu kişileri belirler.

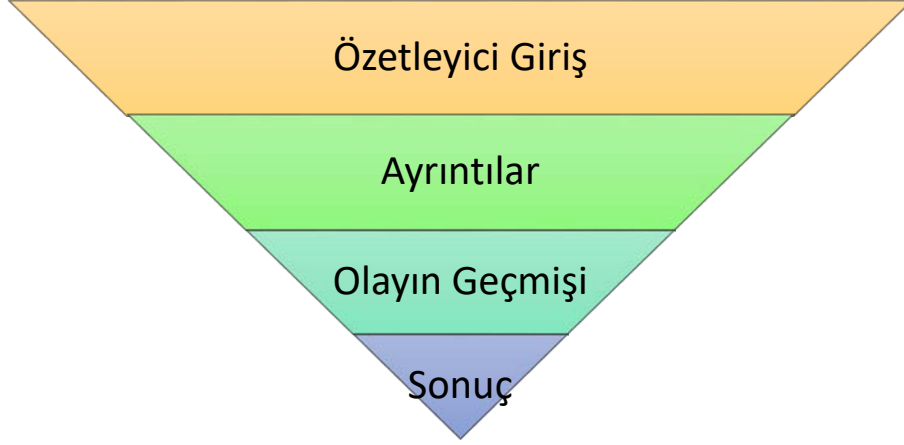
İnsan Köpeği Isırdı

Gazetecilikte sürekli söylenen bir söz vardır: “Köpek insanı ısırsa bu haber olmaz ama insan köpeği ısırsa bu haber olur.” İşte klişe olan bu kural gerçekleşti.

Almanya'nın Köln şehrinde Hans Bams adındaki adam köpeğini ısırdı. 16 Mayıs 2021 tarihinde evinde köpeğiyle uzanan Hans, köpeğinin kendisini birkaç defa ısırmasına dayanamayıp köpeğin üç defa ısırdı. Köpeğin acı çığlıklarını duyan komşular hemen sağlık ekiplerini ve polisi aradı. Gelen ekipler Hans'ı gözüaltına aldılar. Sağlık ekipleri tarafından tedavisine başlanan köpek Nesh'in sağlık durumunun iyi olduğu öğrenildi.

NE	Köpeğin ısırılması
NEDEN	Köpeğinin kendisini birkaç defa ısırması
NASIL	Köpeği üç yerinden ısırması
NEREDE	Almanya-Köln-evinde
NE ZAMAN	16 Mayıs 2021
KİM	Hans Bams- Nesh(Köpek)

Ters Piramit Tekniđi

Düz Piramit Tekniđi

Bazı habercilik terimleri şunlardır:

Ajans: Haber toplama, yayma ve üyelerine dağıtma işiyle uğraşan kuruluş.

Asparagas: Uydurma.

Manşet: Gazetelerin ilk sayfasına iri puntolarla konulan başlık.

Muhabir: Basın ve yayın organlarına haber toplayan, bildiren veya yazan kimse.

Sansasyonel: Çarpıcı.

Spot: Haber metninden daha büyük harfli puntolarla dizilen, başlıktan sonra yer alan haber ayrıntısı.

Sürmanşet: Gazetelerin birinci sayfasındaki logonun üzerinde kullanılan başlık.

Sütun: Gazete ve dergilerde yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış dar bölüm.

Tekzip: Yalanlama.

Tiraj: Baskı sayısı.

Haber Spikeri: Daha önce hazırlanan haber bültenlerini ve diğeri duyuruları radyo veya televizyon kanalıyla izleyici veya dinleyicilere aktaran kişidir.

Dergi Yazıları

- ❖ **Dergiler;** siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belli aralıklarla çıkan süreli yayınlardır. Dergilerde araştırma, inceleme, deneme, gezi yazısı gibi birçok türde metne yer verilirken haber yazıları da dergi sayfalarında yer alır.
- ❖ Dergilerde yer alan haberler, o derginin alanı ile ilgili olur.
- ❖ Dergilerde yer alan haberler gazete haberlerine göre daha uzun olabilir. Bu haberlerde ayrıntılara daha fazla yer verilir.
- ❖ Dergi haberlerinde habere konu olan alanla ilgili terimlere yer verilir.
- ❖ Dergi haberlerinde gazete haberlerinde olduğu gibi haberle ilgili fotoğraflara, resimlere, belgelere, tablolara yer verilir.

Genel Ağ

- ❖ Genel ağ, 20. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan, bir iletişim aracı olarak tüm dünyayı çevreleyen, hayatımızın hemen her alanına girecek şekilde yaygınlaşan bir teknolojidir. 1960'lı yıllarda ABD'de kullanılan ARPANET, genel ağın temeli sayılır. Dünya'da 1990'lı yıllarda yaygınlaşmaya başlayan genel ağ, 2000'li yıllarda ülkemizde aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.
- ❖ Genel ağ; çok küçük maliyetlerle hem yazılı basının hem de görsel medyanın fonksiyonlarını da içeren yapısıyla habercilik alanında önemli bir yer tutmaktadır.
- ❖ Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de genel ağ haberciliği son yıllarda büyük gelişme kaydetmiştir.
- ❖ Genel ağ haberciliğinin yaygınlaşması gazetelerin baskı sayısında gözle görülür bir düşüşe neden olmuştur.
- ❖ Genel ağ; etkileşimli teknolojisiyle gazete, TV, dergi, radyo haberlerinin tüm özelliklerini içinde barındırmaktadır.
- ❖ Gazete ve dergiler, teknik açıdan haberleri anlık olarak sunamamaktadır. Televizyon ise anlık olarak haber yayıncılığı yapabilmektedir ancak bu habere ulaşabilmek için televizyon altyapısının olduğu bir yerde bulunmak gerekmektedir. Genel ağ ise anlık ve mobil teknolojilerle her yerden ve her zaman habere ulaşma imkânı sunar.
- ❖ Genel ağ üzerinde kendine özgü teknolojisiyle haberlerin kaç kişi tarafından izlendiği tespit edilebilir.
- ❖ Haberin okuyucu üzerinde bıraktığı etki, haber yorumlarından yola çıkarak tespit edilebilir.
- ❖ Genel ağ evrensel bir nitelik taşır. Dünyanın neresinden olursa olsun genel ağ sayesinde habere ulaşabilir.
- ❖ Tarayıcılar yardımıyla farklı dillerdeki haberlerin çevirilerini okuyabilmek, genel ağ haberciliğinin önemli artılarından biridir.
- ❖ Habere hızlı ve kolay ulaşım sağlayan genel ağ, aynı zamanda büyük riskler de barındırmaktadır. Asparagas haberlerin genel ağda hızla yayılması toplumsal tepkilerin de hızlı bir şekilde ortaya çıkmasına neden olabilir. Montajlanan görüntüler ve videolar insanlarda olumsuz kanılar oluşturabilir. Bu yüzden genel ağdaki haberlerin güvenilir kaynaklardan okunması zorunluluktur. Özellikle sosyal medya üzerinden yayılan haberlerin doğruluğu mutlaka kontrol edilmelidir.

Doğru-Yanlış Soruları

Haberler; günlük, kolay anlaşılır, ilginç ve önemli olmalıdır.	
Haber yazılarında açık, anlaşılır bir dil kullanılır.	
Haber yazıları bilgi vermek için yazılır.	
Haber yazılarında kapalı bir anlatım kullanılır.	
Habere hızlı ulaşım haberi en önce yayınlamak için doğruluk ilkesinden ödün verilebilir.	
Haber görselleri haber metnine uygun resim veya fotoğraftan oluşmalıdır.	
Haber yazıları doğru olmasa da ilginç olmalıdır.	
Haber yazıları tarafsız olmalı, yorum içermemelidir.	
Haber yazıları toplumun büyük bir kısmına seslenmelidir.	
5N1K; ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden ve kim kuralıdır.	
Radyo haberlerinin diğer haberlerden en önemli farkı yazılı olmasıdır.	
Haber metni kendi içinde bir bütünlük taşımalıdır.	
Haber yazıları ilgi çekmek için konudan farklı olabilir.	
Halk arasında toplanan haber kaynağına ajans haberleri denir.	
Haber yazıları toplumun merak duygusunu giderir.	

Boşluk-Doldurma

Okurun ilgisini çekmek için habere ilişkin en önemli ve can alıcı unsurların ön plana çıktığı tekniğinedenir.
Gazetede çıkan haberin, muhatapları tarafından yalanlanmasınadenir.
Okurların dikkatini çeken, çarpıcı ve beklenmedik haberleredenir.
Gazetelerin ilk sayfalarındaki koyu başlıklı kısmadenir.
Haber kaynakları üçe ayrılır. Bunlar:/...../.....dır.
İlk gazete Roma Senatosu tarafından MÖ.59 yılında 2000 kopya çıkarılandır.
Bilginin gazete, dergi gibi yayın organlarıyla ya da radyo, televizyon gibi iletişim araçlarıyla topluma sunulmak üzere hazırlanan metinleredenir.
..... haberciliğinin geleneksel gazete haberciliğine göre en önemli üstünlüğü okura etkisinin hemen bilinmesidir.
Türk edebiyatında ilk gazete'dir. Bu ilk resmi gazetemizdir
İlk özel gazetemiz Şinasi ve Agah Efendi'nin birlikte çıkarttığı'dir.
Gazetelerin ilk sayfasına iri puntolarla konulan başlığadenir.
1960'lı yıllarda ABD'de kullanılan, genel ağız temeli sayılır.
Siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belli aralıklarla çıkan süreli yayınlaradenir.
Haberde ve olmak üzere iki bölüm vardır.